

Valforskning-
programmet

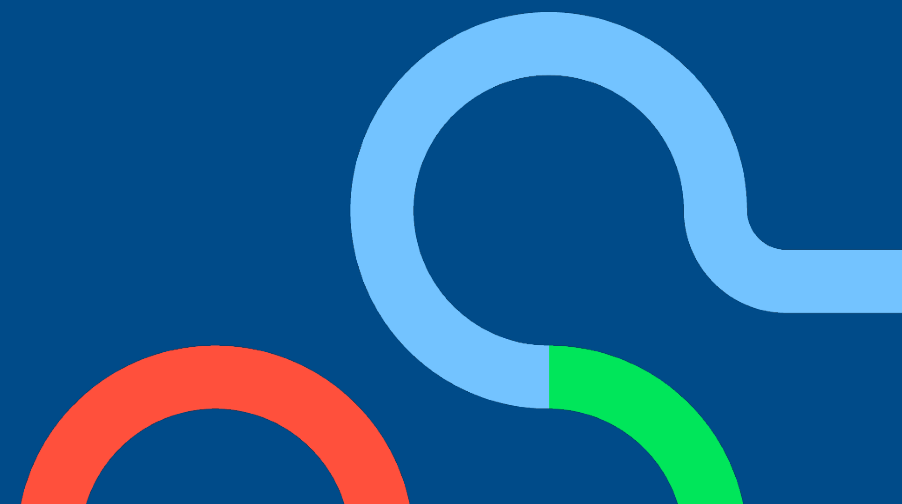

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Valforskning- programmet

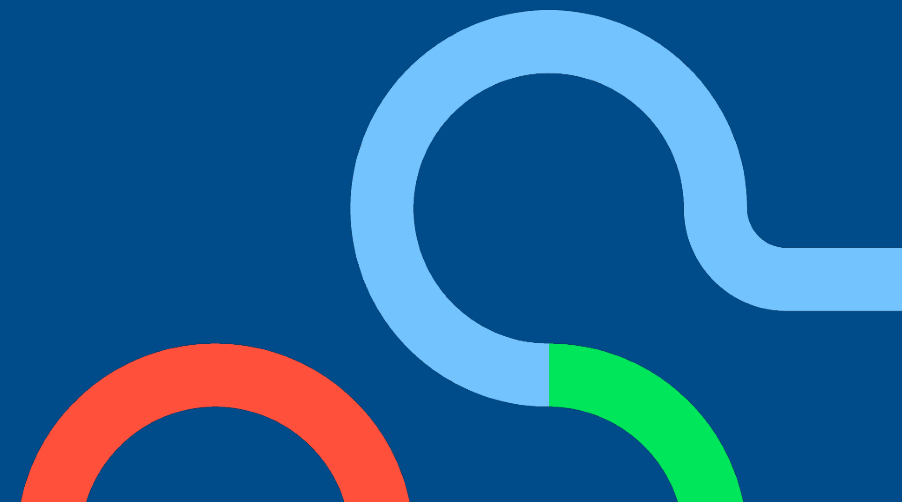
Statsvetenskapliga institutionen
www.valforskning.pol.gu.se

En polariserad tid?

HENRIK EKENGREN OSCARSSON

Presentation för Riksdagens utredningstjänst
17 januari 2020

Polarisering!

Modeordet som används av alla utan att man vet vad de menar.

Lägesbeskrivning eller Process?

Samhällspolarisering eller Politisk polarisering?

Elitpolarisering eller Masspolarisering?

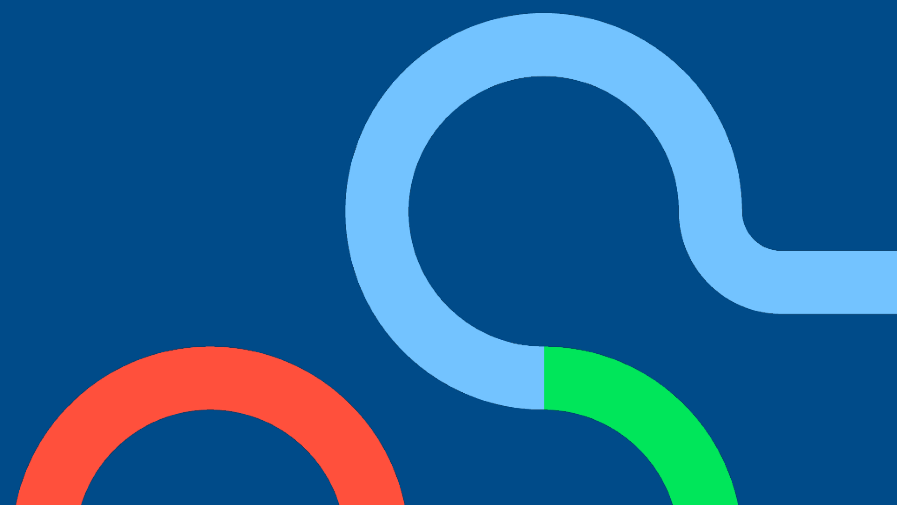
Divergens eller Sortering?

Absolut eller Relativ polarisering?

Polarisering eller Politisering?

Affektiv polarisering

Är polarisering bra eller dåligt?

Samhällspolarisering

Inkomstskillnader

Segregation

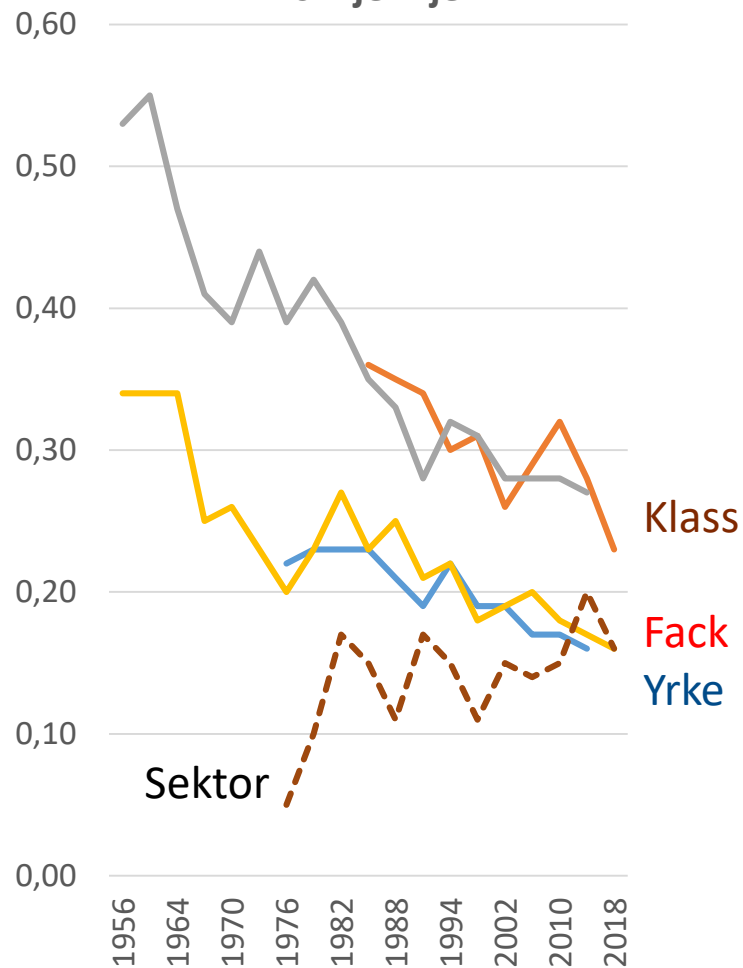
Sociala skiljelinjer

Tillitspolarisering

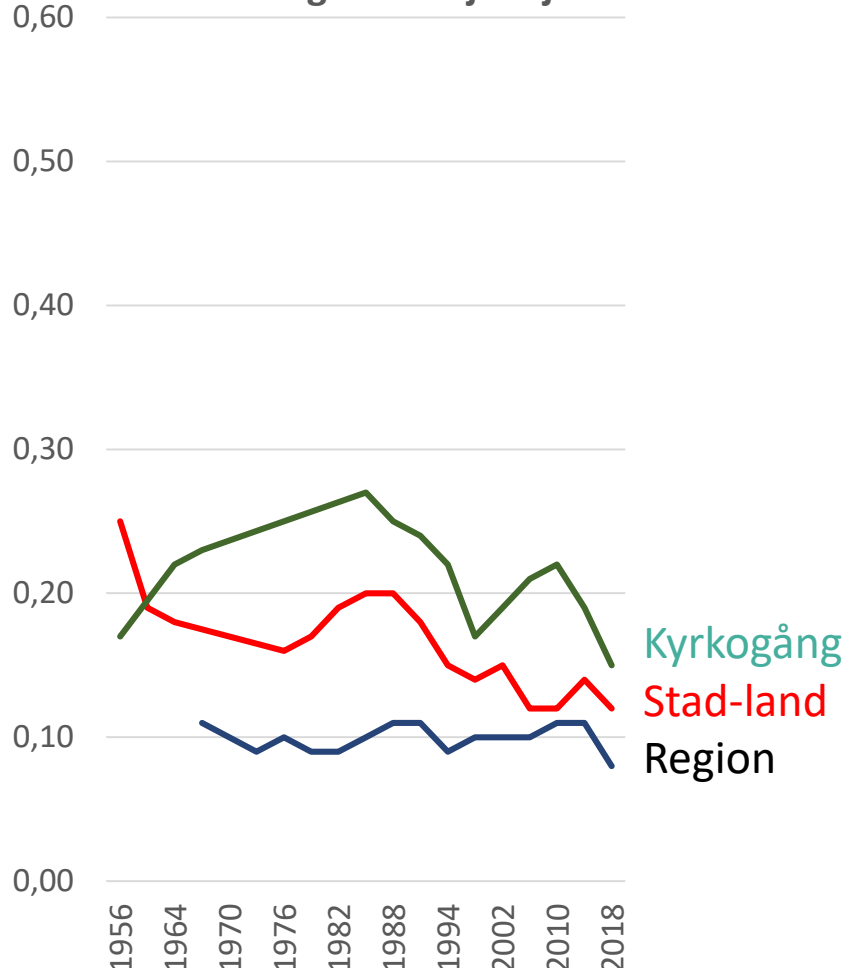
Det delade Sverige: Sociala skiljelinjer → politiska skiljelinjer

Samband mellan grupptillhörighet och partival i svenska riksdagsval 1956-2018 (Cramers V)

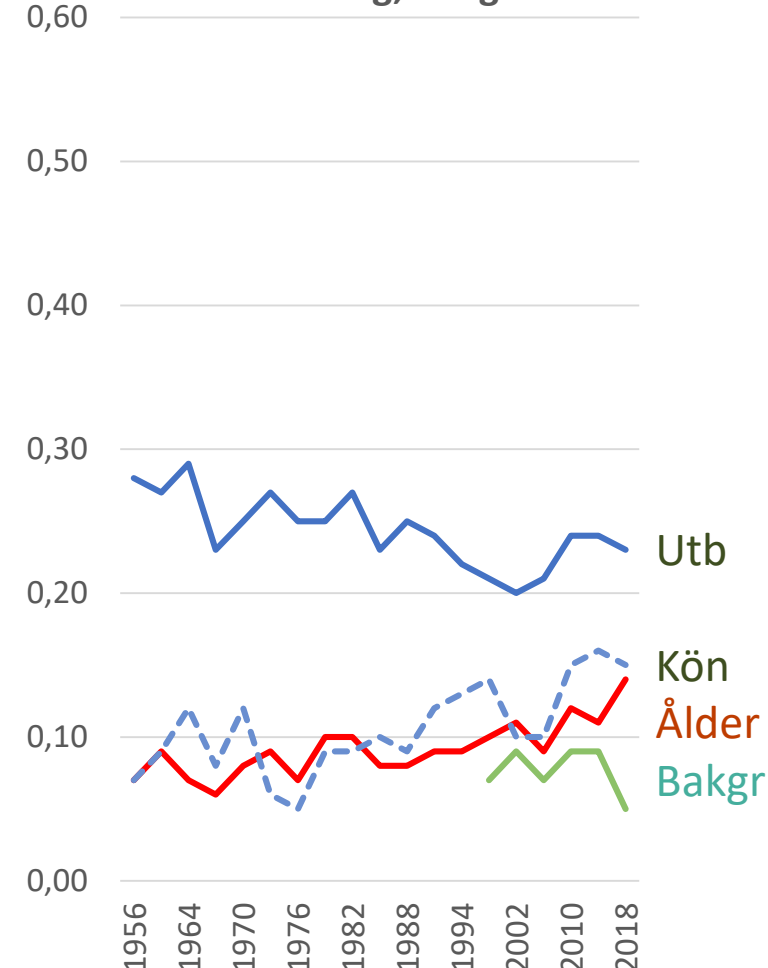
Arbetsmarknadsrelaterade
skiljelinjer

Stad-land, regionala
och religiösa skiljelinjer

Kön, ålder,
utbildning, bakgrund

Ska polarisering förstås som ökad divergens eller ökad sortering?

Polarisering som ökad *divergens*:

- Graden av polarisering = hur mycket åsikter/ståndpunkter skiljer sig åt i relation till något teoretiskt maximum eller i vilken utsträckning skillnaderna ökar över tid (DiMaggio et al 1996).

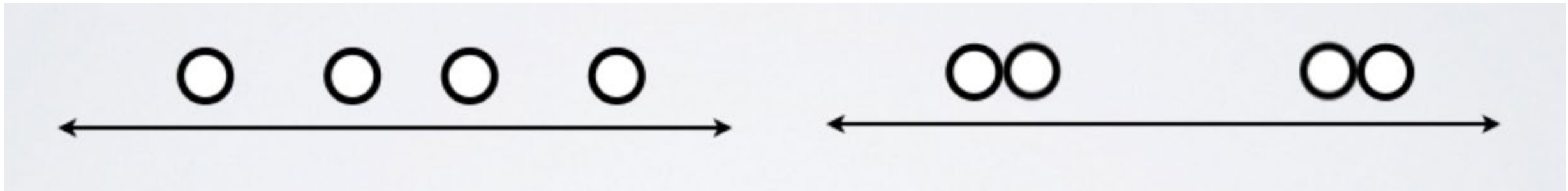
Polarisering som ökad alignment (sortering):

- Graden av polarisering = I vilken grad åsikter/ståndpunkter definieras av parti-/grupp-/ideologisk identitet (Abramowitz & Saunders, 2008).

Abramowitz, Alan I., and Kyle L. Saunders. "Is polarization a myth?" *The Journal of Politics* 70.2 (2008): 542-555.

DiMaggio, Paul, John Evans, and Bethany Bryson. "Have American's social attitudes become more polarized?" *American journal of Sociology* 102.3 (1996): 690-755.

Ska polarisering förstås som
ökad divergens eller ökad sortering?

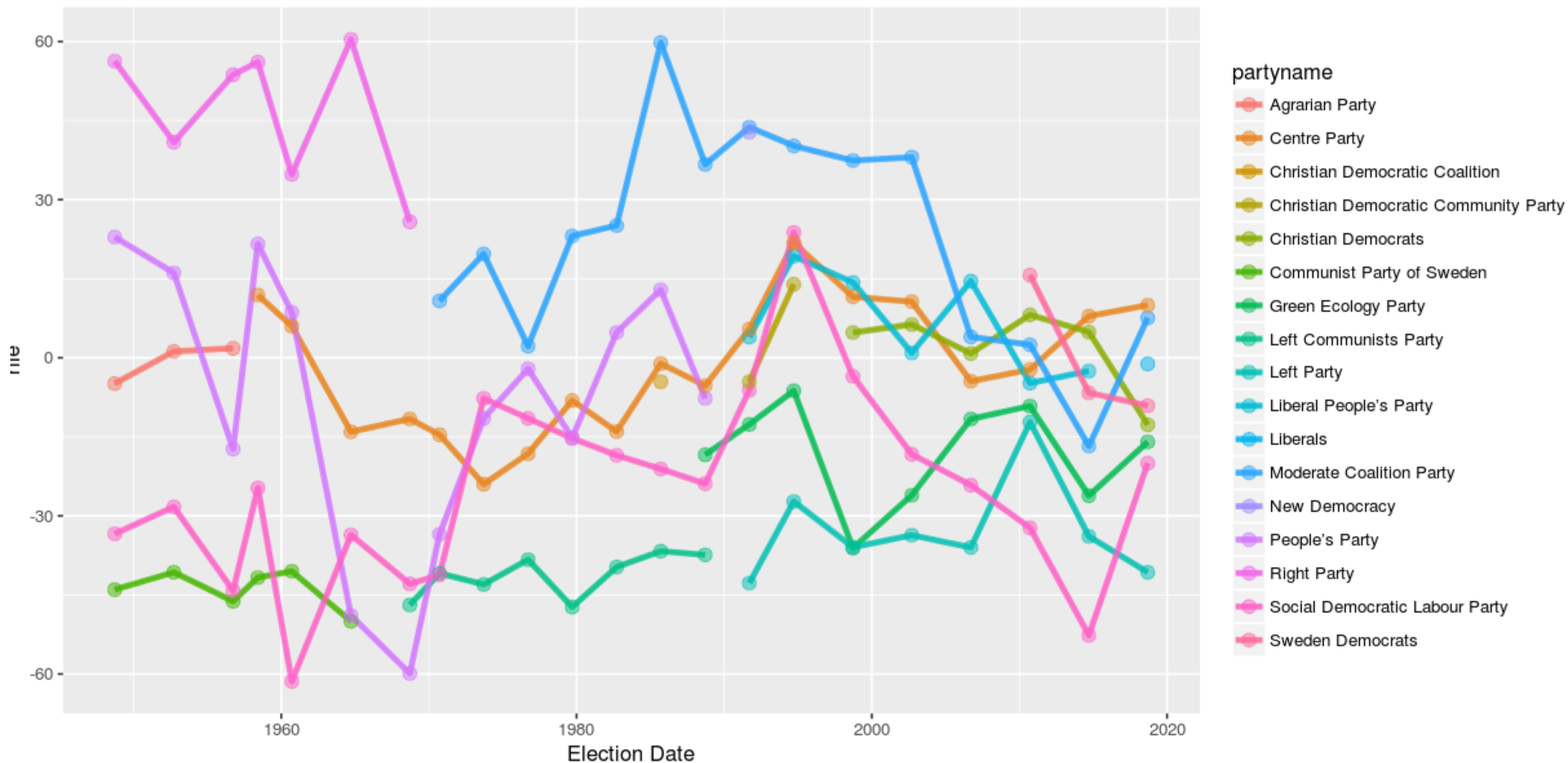

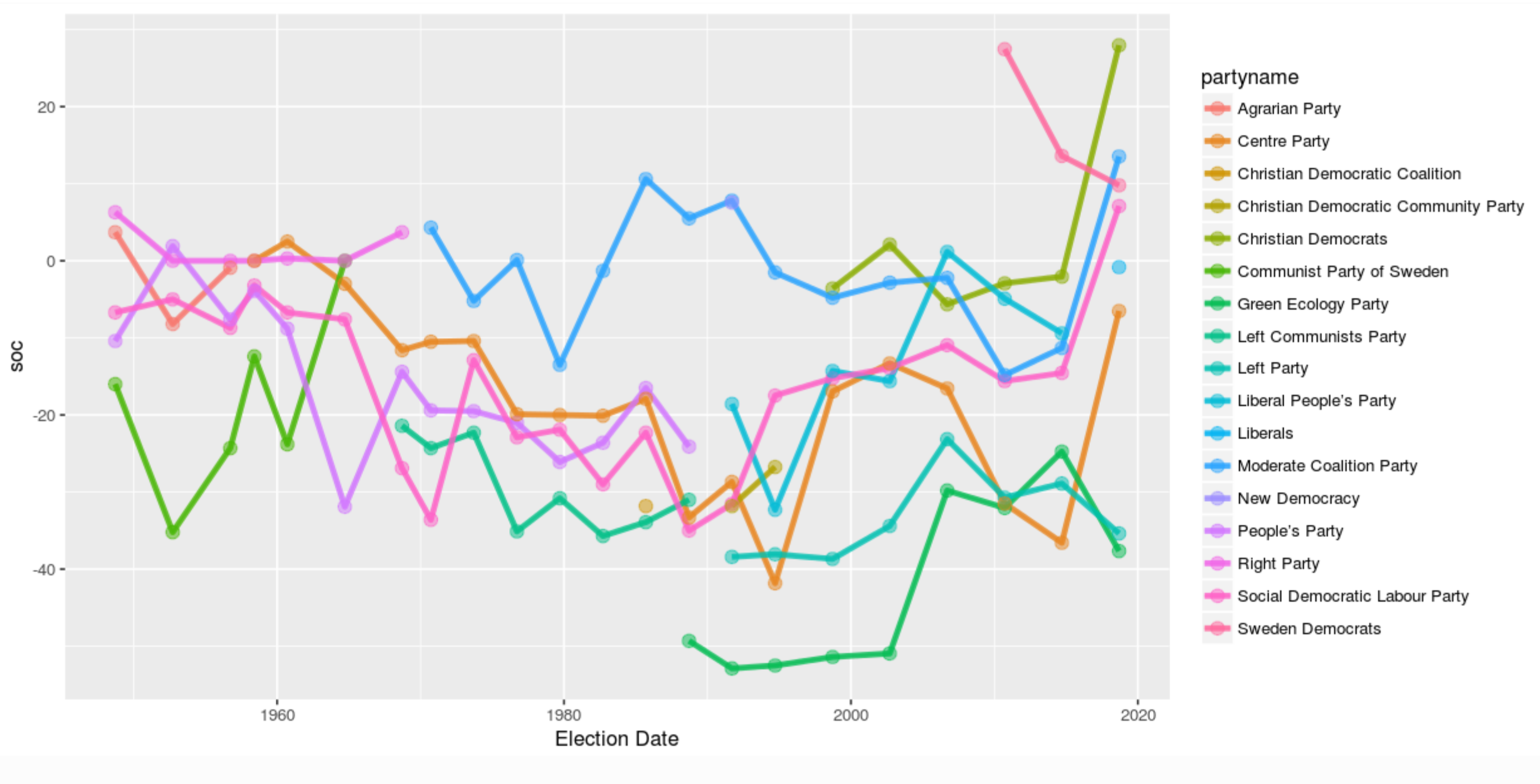
Elitpolarisering: Ideologiska avstånd mellan partier

Analyser av partimanifest

Expertbedömningar av partiers positioner

Väljarperceptioner: Var uppfattar väljarna att partierna står?

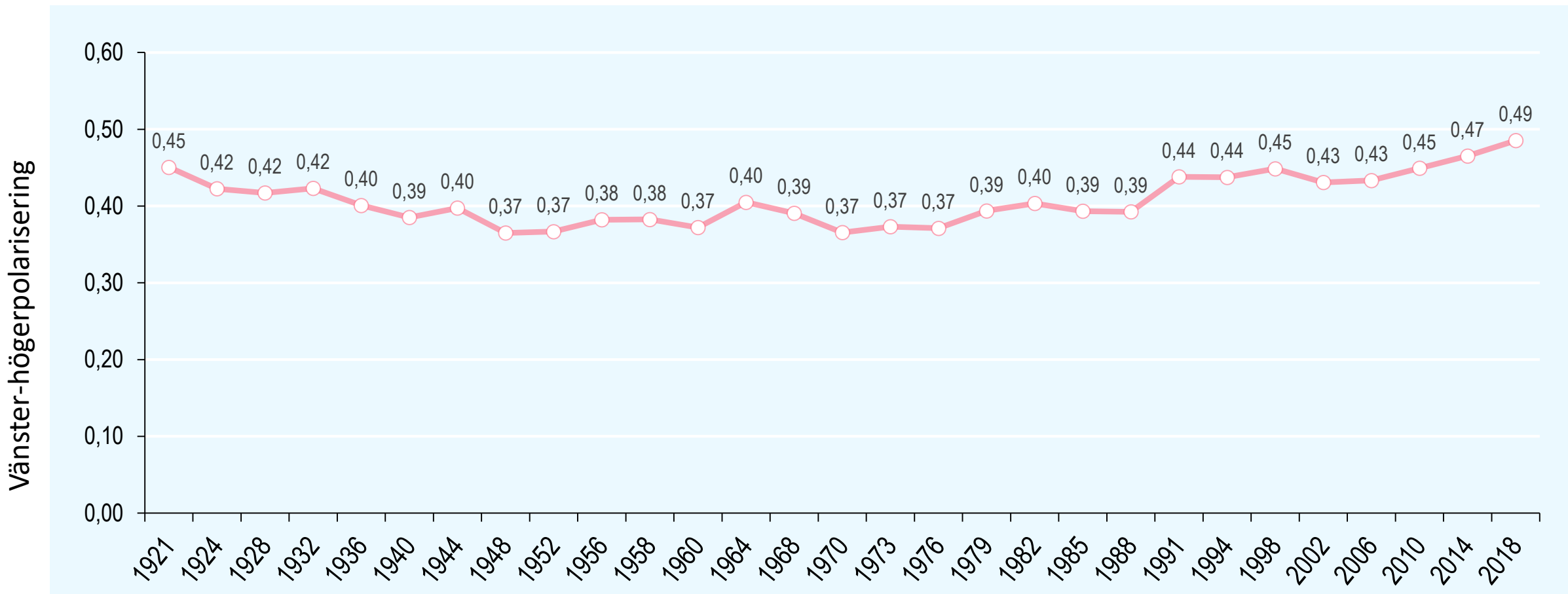

Polarisering: Partisystemets vänster-högerpolarisering 1921-2018

Dalton's index för partisystempolarisering.

Bygger på data om partipositioner hämtade från analyser av partimanifest och viktade efter partiernas röstetal.

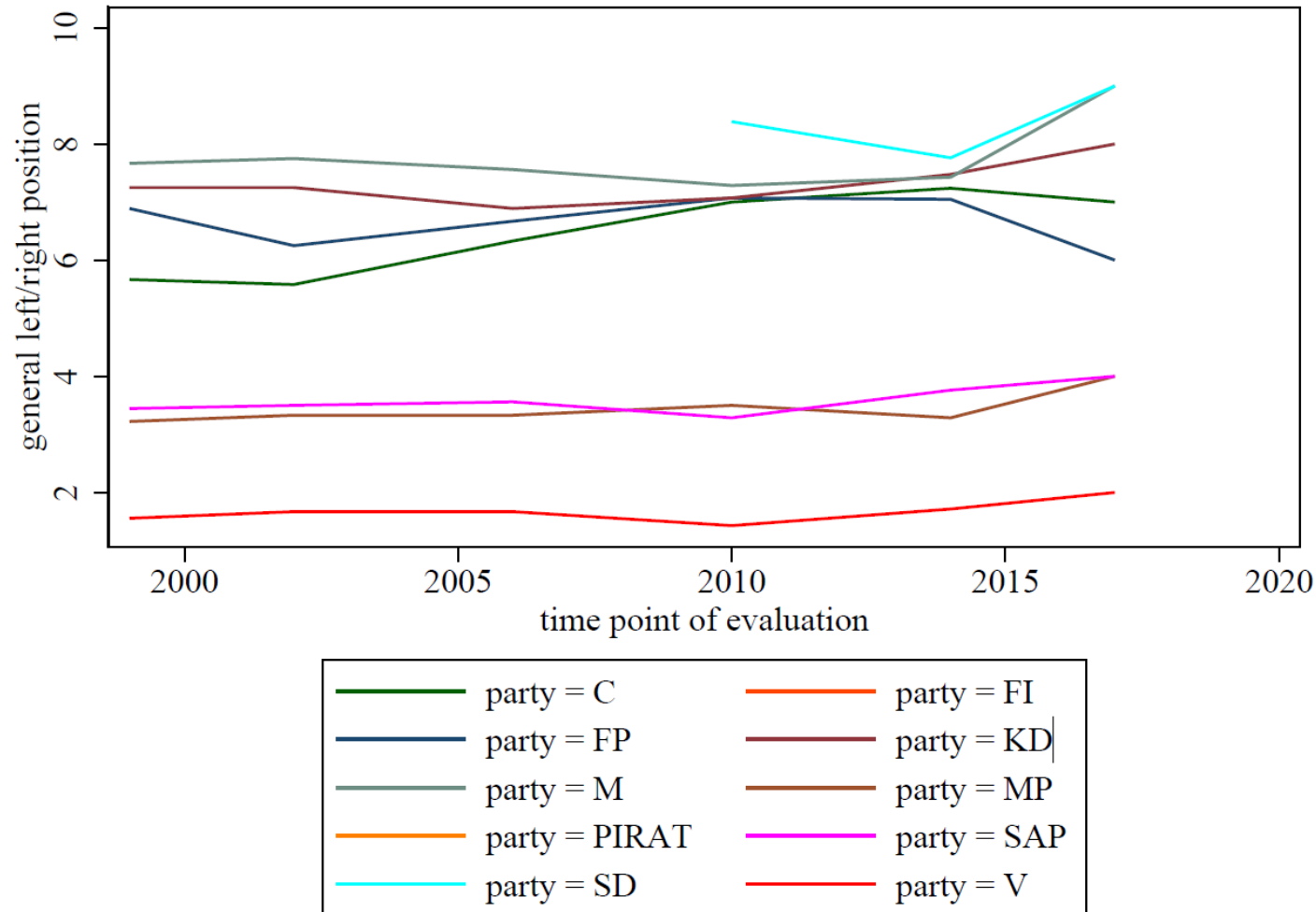
Källa: ParlGov (2019)

Kommentar: Polariseringsmåttet är baserat på Russell J. Daltons polariseringsindex (PI) (Dalton, 2008) och anger beräknad polarisering av det svenska partisystemet längs vänster-högerdimensionen.

Dalton, Russell J. (2008). [‘The Quantity and the Quality of Party Systems – Party System Polarization, Its Measurement, and Its Consequences’](#), Comparative Political Studies, 41, 899–920.

Döring, Holger and Philip Manow. 2019. Parliaments and governments database ([ParlGov](#)): Information on parties, elections and cabinets in modern democracies. Development version.

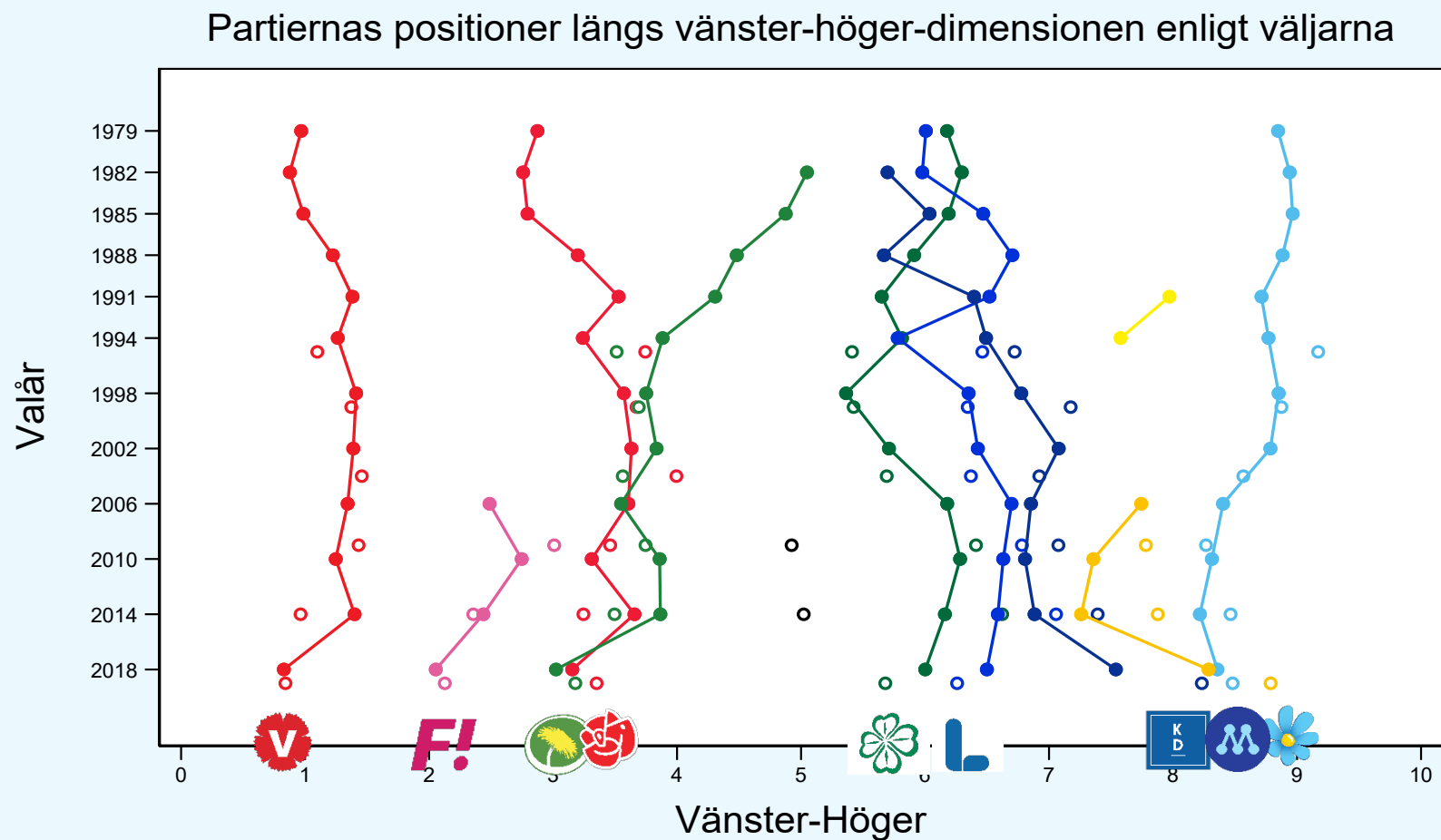
Elitpolarisering: Expertbedömningar av partipositioner VH

Source: Chapel Hill
Expert Survey 1999-
2017 (CHES)

Väljarnas bild av partisystemet 1968-2018

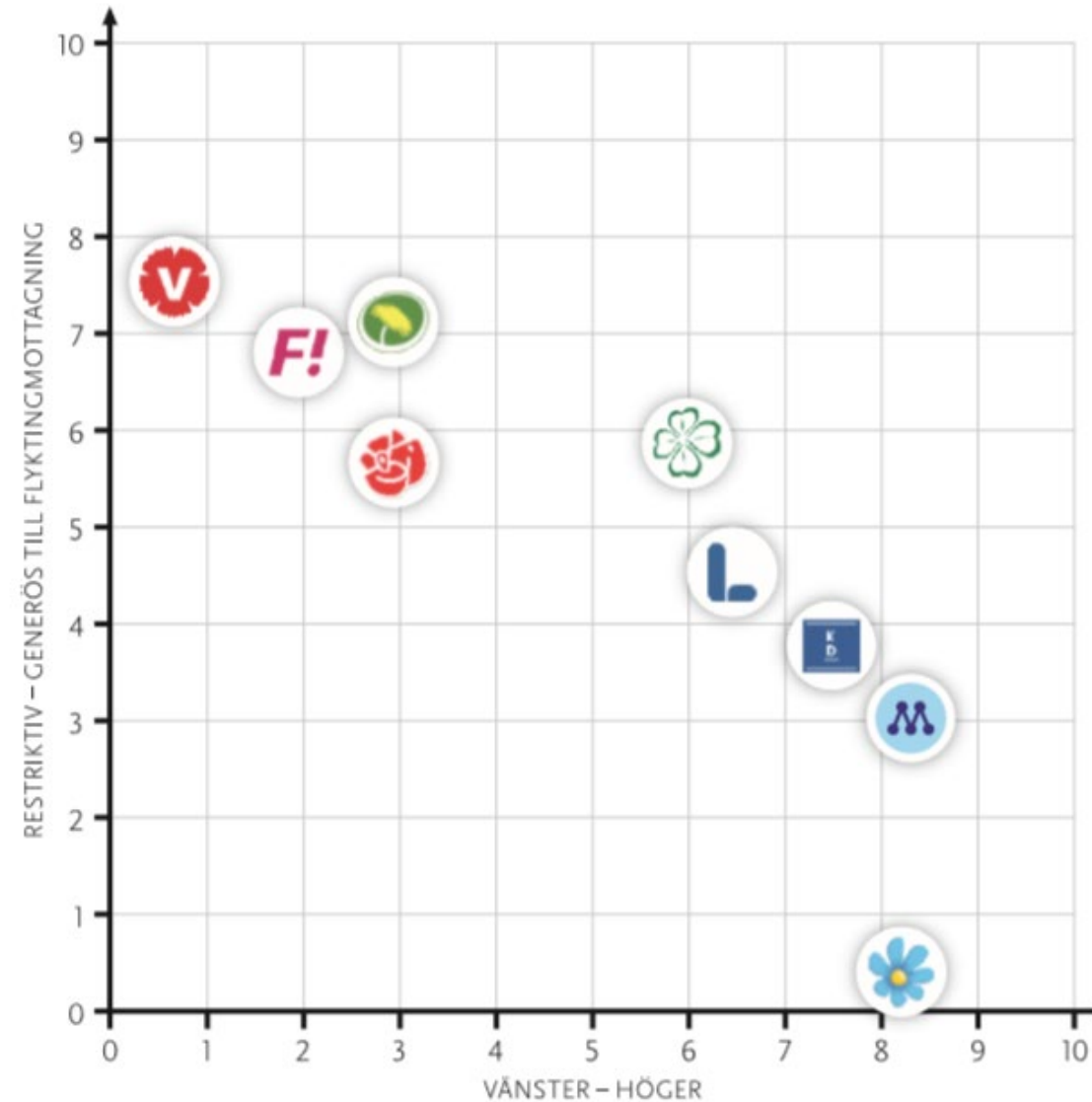
Partiernas vänster-
högerpositioner (genomsnitt)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet

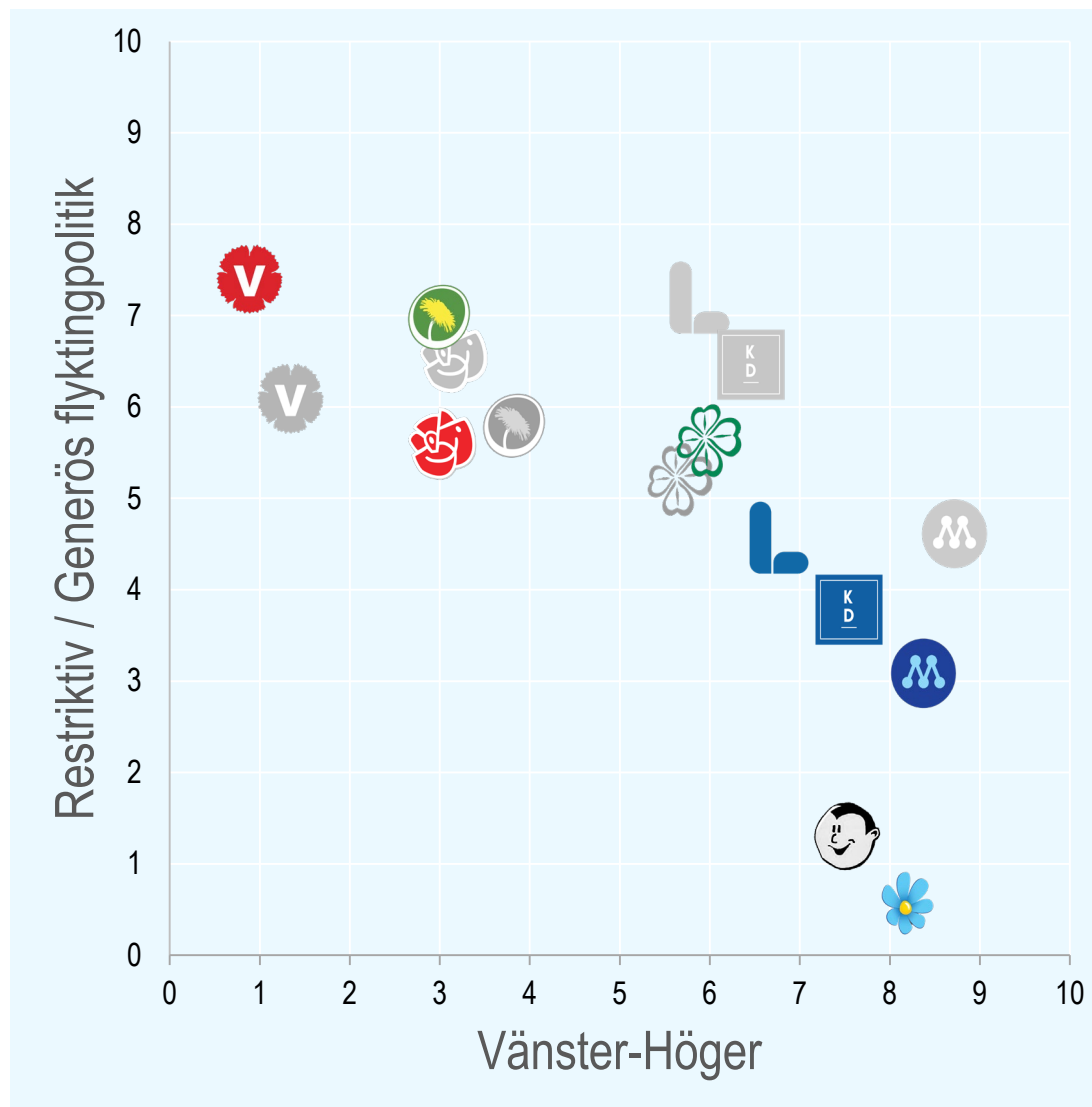
Figur 3. FLYKTINGMOTTAGANDE: VÄLJARNAS PLACERAR PARTIERNA LÄNGS TVÅ DIMENSIONER, 2018 (medeltal). Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningen 2018.

Vänster-höger och inställning till flyktingmottagande 1994 och 2018

Väljarnas uppfattningar av partiernas positioner längs två åsiktsdimensioner.

Polarisering bland väljare:

Åsiktsintensitet: Har fler extrema åsikter? Krymper mitten?

Affektiv polarisering: mer antipati och sympati

Sortering

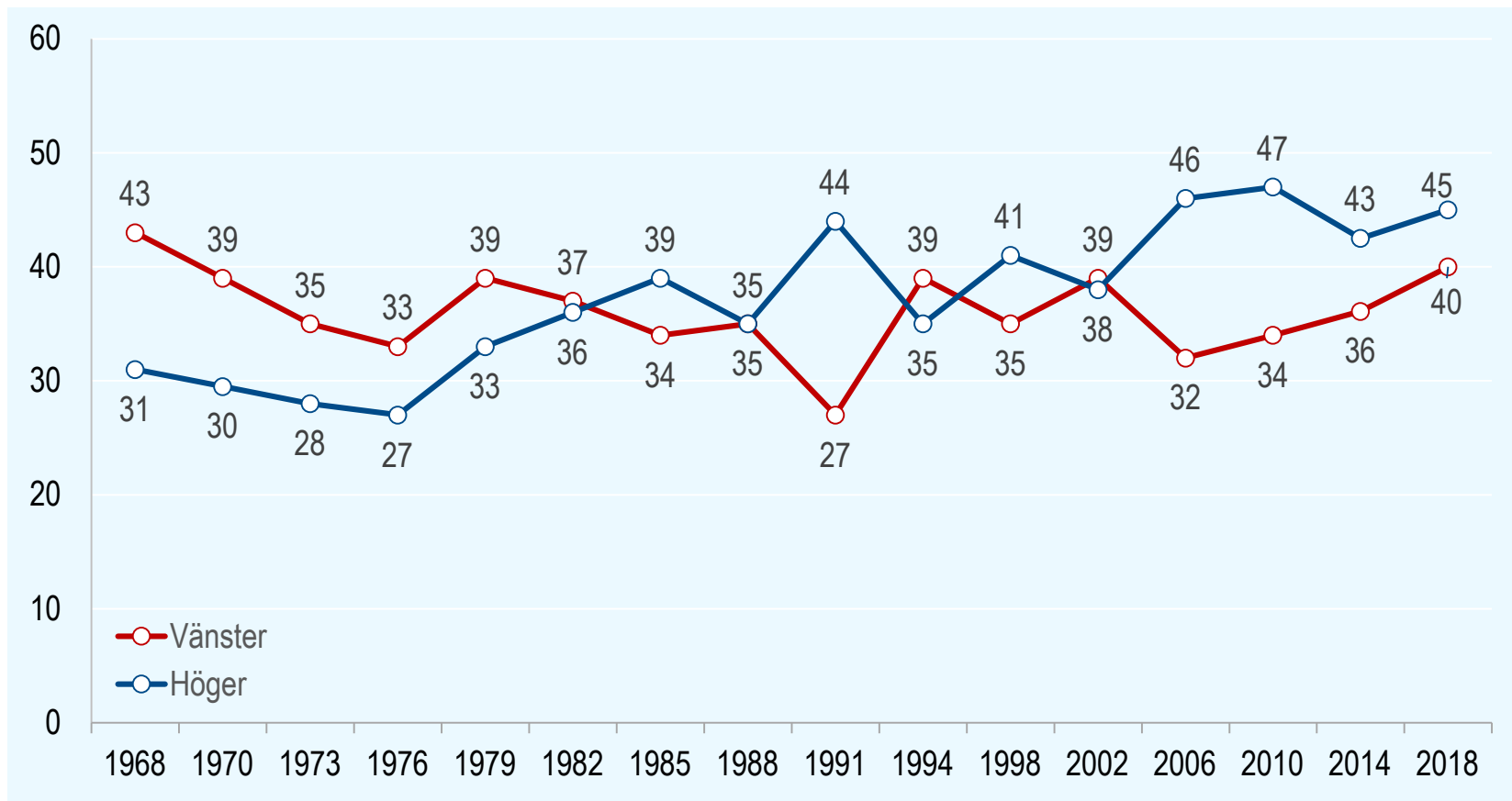
Polarisering bland väljare: Åsiktsintensitet?

Issue position polarization

ökad förekomst av extrema positioner bland väljarna, det vill säga grupper rör sig från mittenståndpunkter ut på kanterna ofta i kombination av minskad ambivalens (mitten blir mindre).

Vänster och höger

Andel av väljarna som placerar sig själva till vänster respektive höger på vänster-högerskalan 1968-2018 (procent).

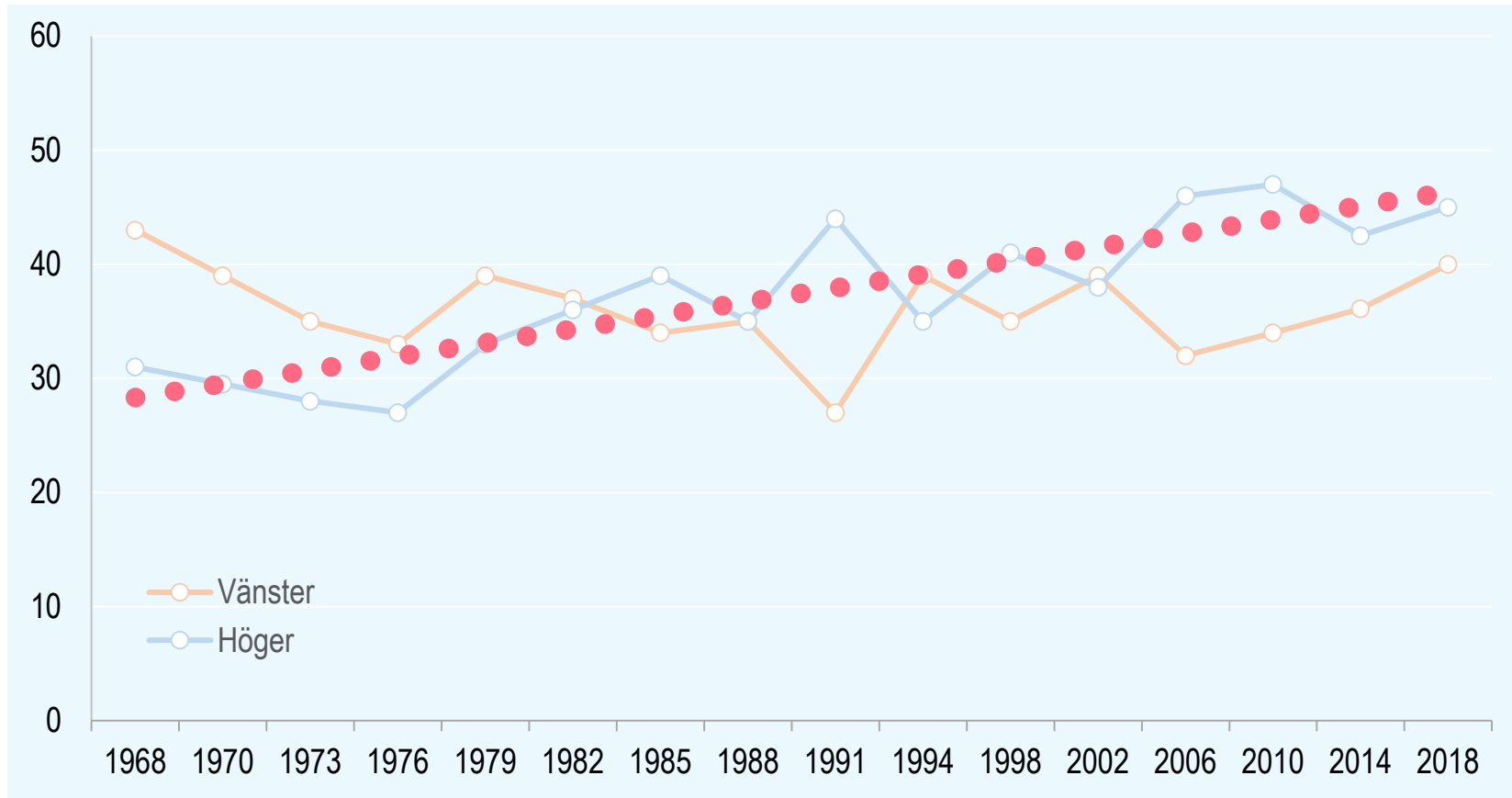

Andel icke-mitten: 74 69 63 60 72 63 73 70 71 74 76 77 78 81 79 85

Högervind i 50 år?

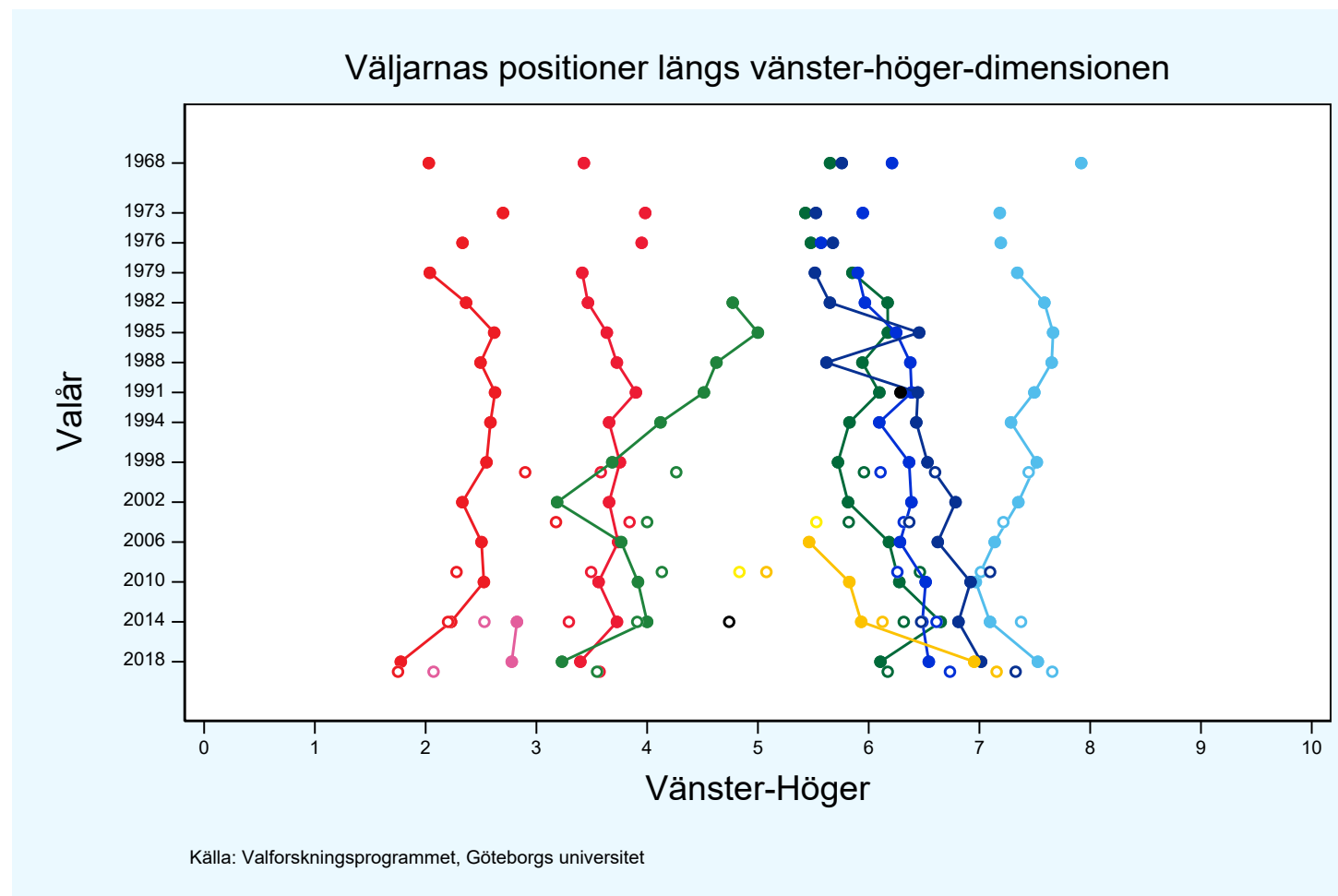
Andel av väljarna som placerar sig själva till vänster respektive höger på vänster-högerskalan 1968-2018 (procent).

Källa: Valforskningsprogrammet, Svenska valundersökningar 1968-2018.

Partiväljarna placerar sig själva längs vh-skalan 1968-2018

Partiväljarnas vänster-högeridentifikation (genomsnitt)

Polarisering bland väljare: Åsiktsintensitet

Hur stor andel av befolkningen har **intensiva åsikter** i politiska sakfrågor vid olika tidpunkter?

Vilken är din åsikt om följande förslag?

	Mycket bra förslag	Ganska bra förslag	Varken bra eller dåligt förslag	Ganska dåligt förslag	Mycket dåligt förslag
Höja skatterna	☐	☐	☐	☐	☐
Sverige bör på lång sikt avveckla kärnkraften	☐	☐	☐	☐	☐
Låta privata företag svara för äldreomsorg	☐	☐	☐	☐	☐
Sverige bör utträda ur EU	☐	☐	☐	☐	☒
Införa mycket hårdare fängelsestraff	☒	☐	☐	☐	☐

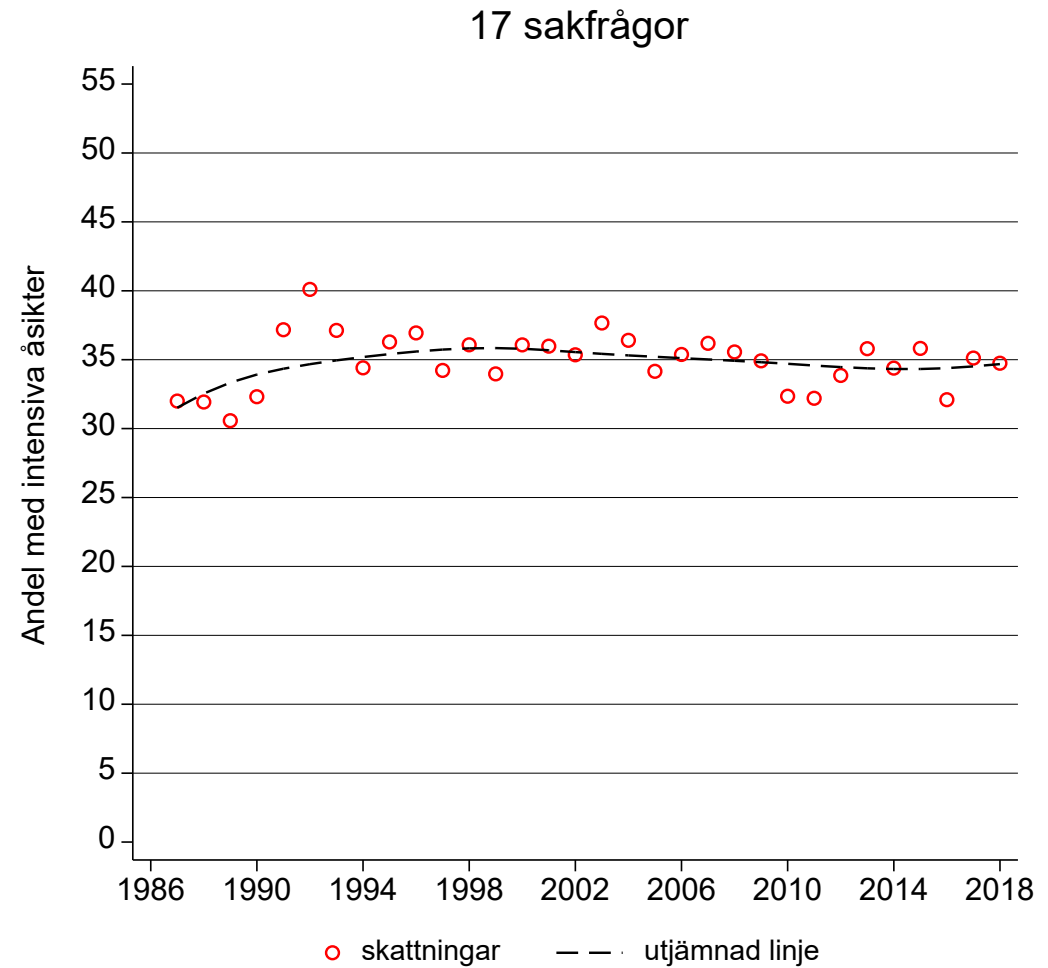
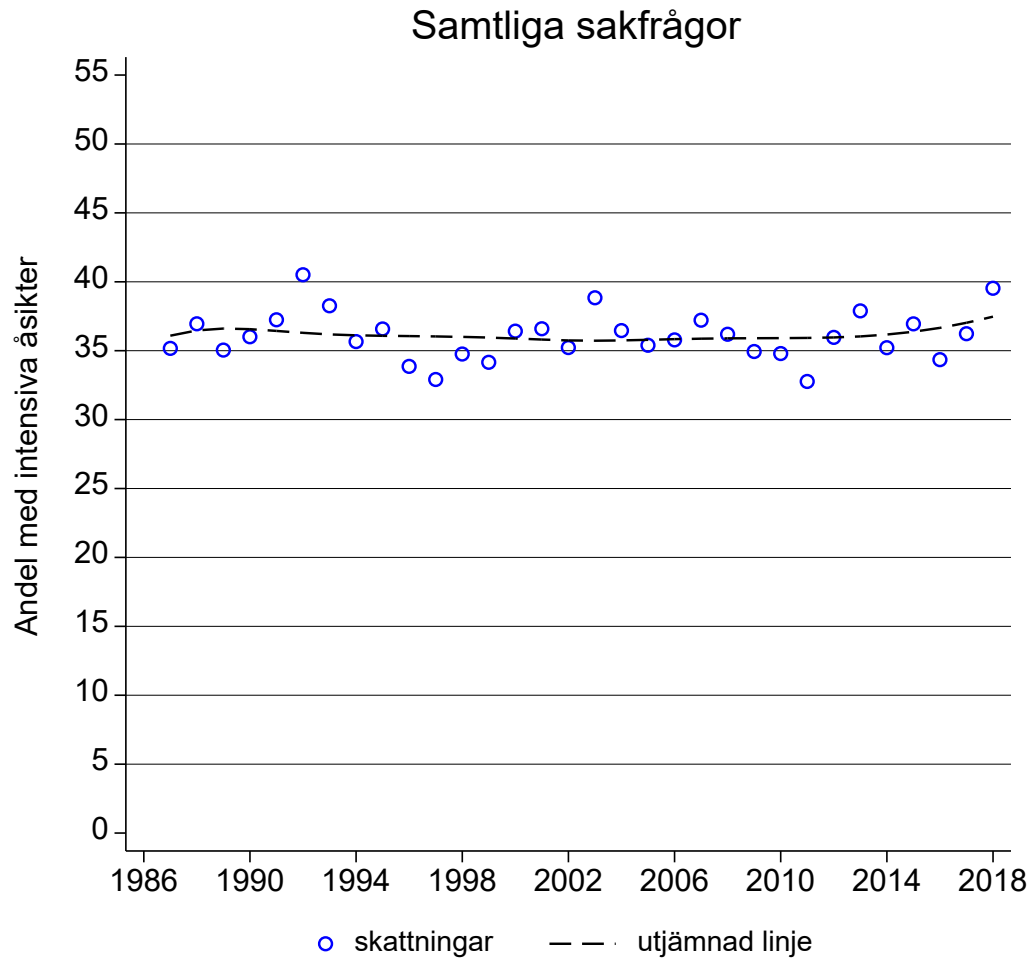
↓
intensiv
åsikt

ej intensiv
åsikt

↓
intensiv
åsikt

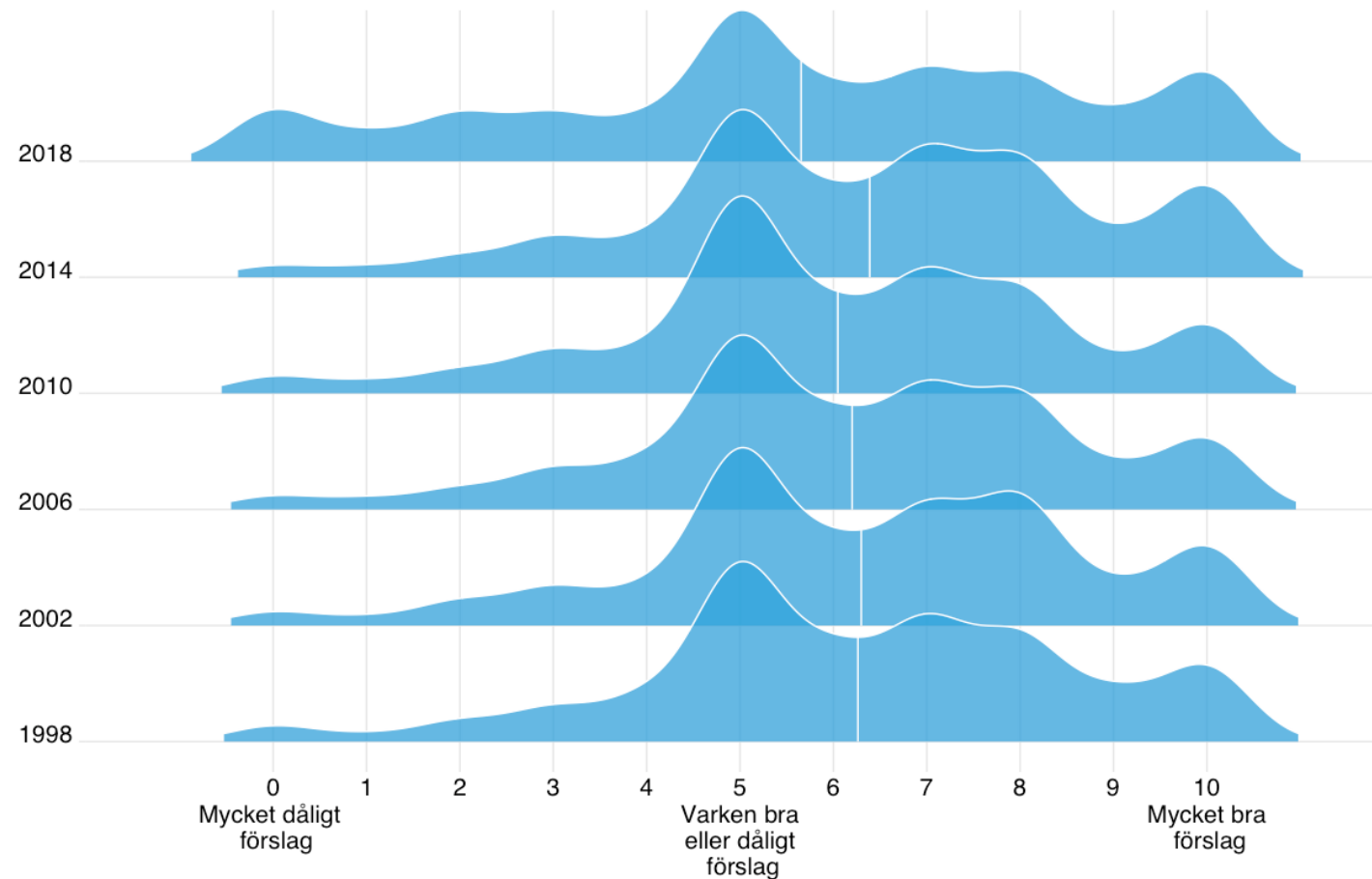
Polarisering: Åsiktsintensitet

Svenska folkets genomsnittliga andel intensiva åsikter i dagspolitiska sakfrågor 1986-2018 (procent)

Svenska väljares inställning till framtida samhällen

"Satsa på ett samhälle med mer internationell inriktning och mindre av gränser mellan folk och länder"

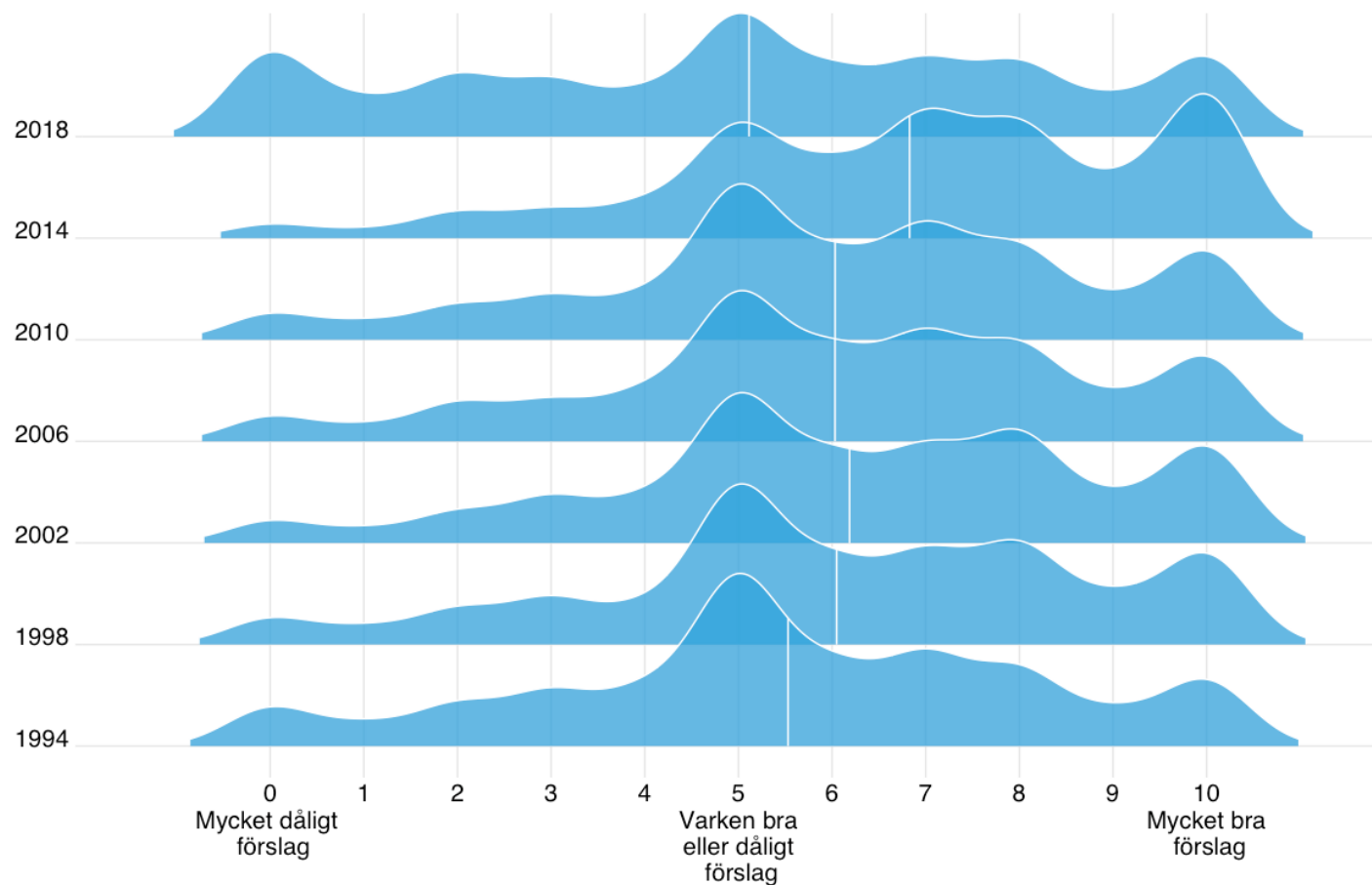

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna

Svenska väljares inställning till framtida samhällen

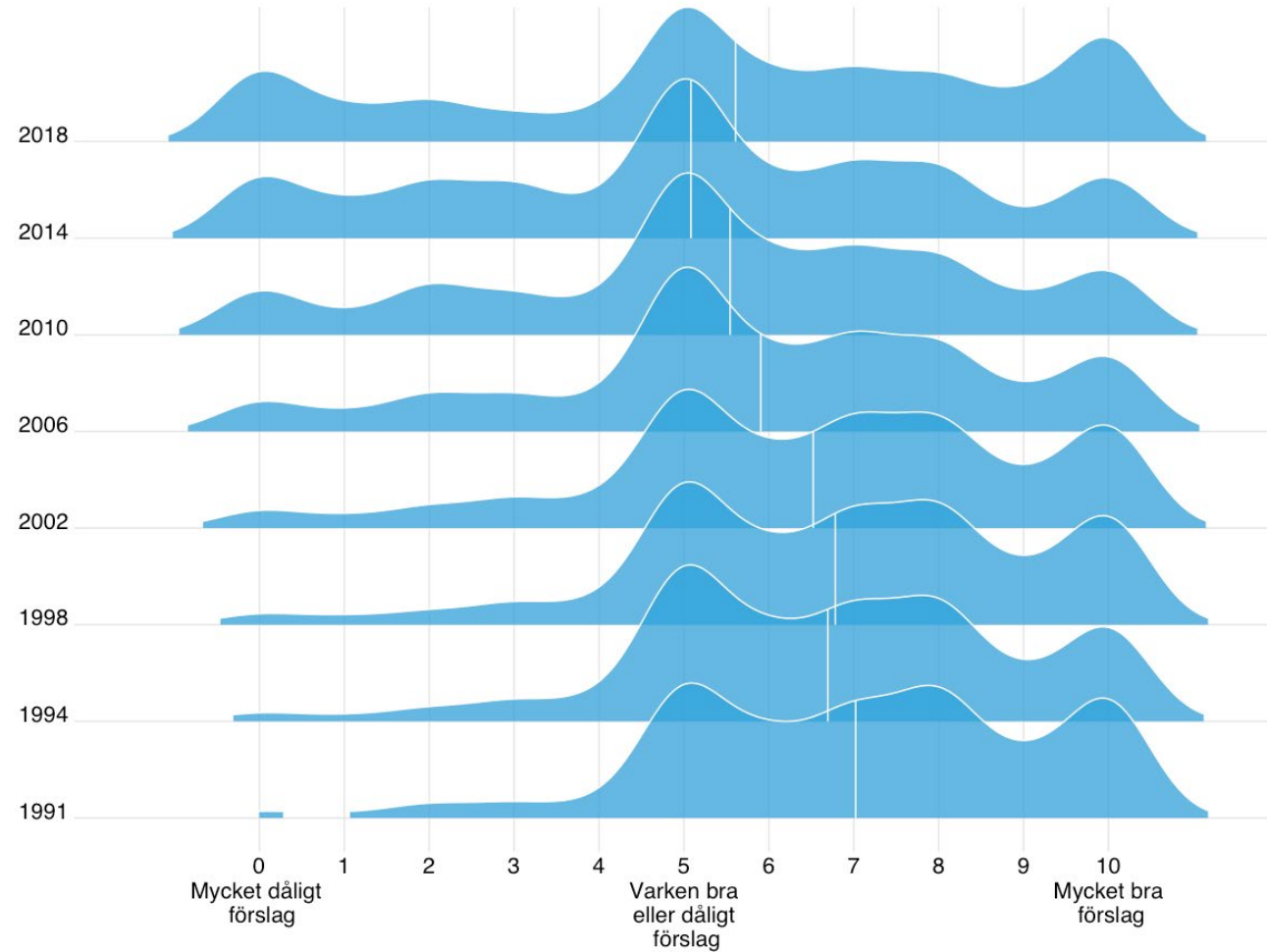
"Satsa på ett mångkulturellt samhälle med stor tolerans gentemot människor från andra länder med andra religioner och levnadssätt"

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna

Svenska väljares inställning till framtida samhällen

"Satsa på ett samhälle som slår vakt om traditionellt svenska värden"

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1991-2018.

Polarisering bland väljare: Affektiv polarisering?

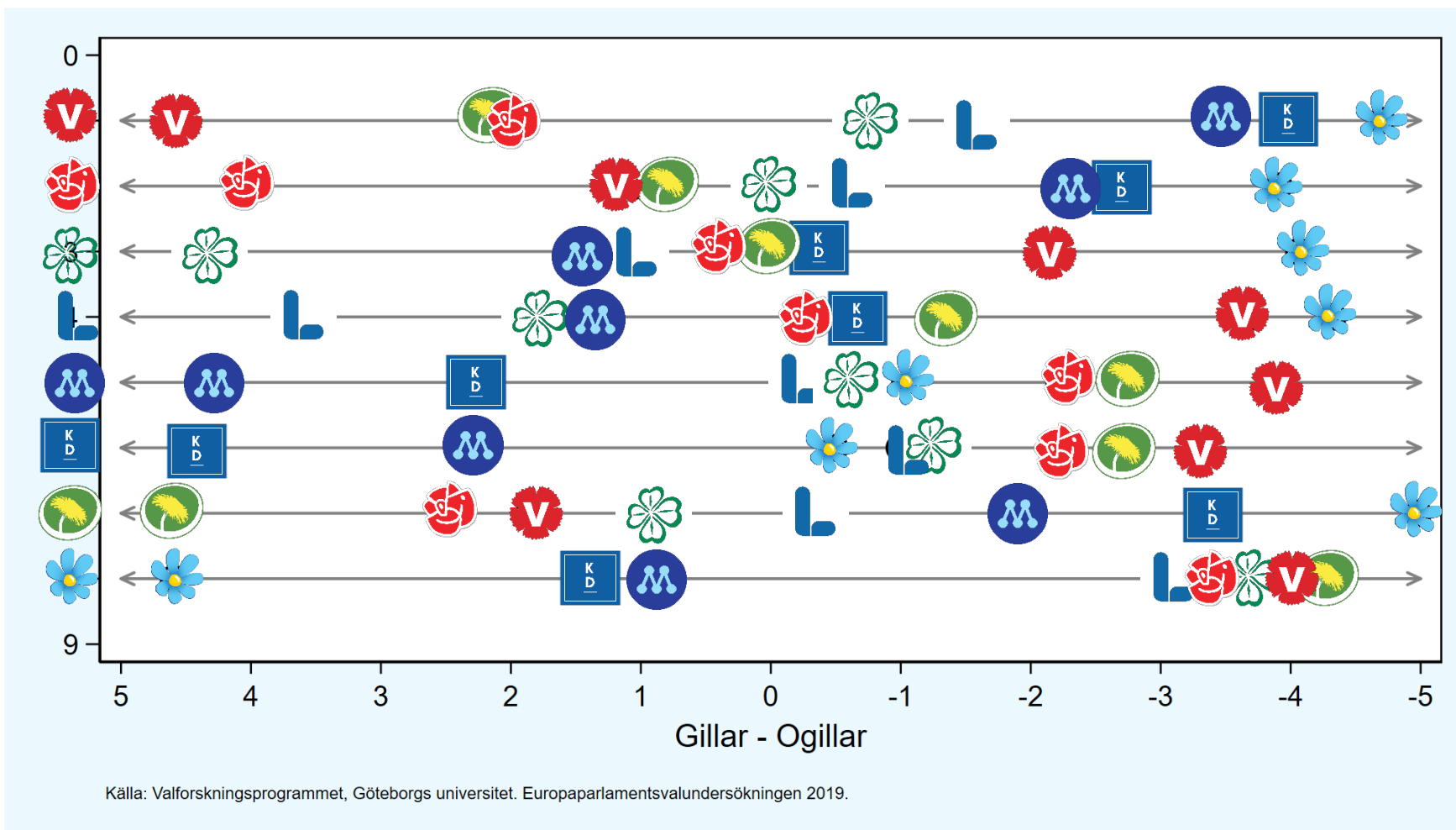
Vilket parti tycker du sämst om?

Tabell 1 Väljarnas sämsta partier 1970-2018. Andelen väljare som tycker sämst om olika partier (procent).

	VPK/V	KFML(r)	SKP	S	MP	C	FP/L	M	KD	NY D	SD	FI	Annat	Summa procent	Antal svarande
1970	38	13	–	3	–	0	2	39	4	–	–	–	1	100	2 190
1973	38	13	3	4	–	1	7	29	4	–	–	–	1	100	1 819
1976	51	0	1	4	–	3	3	35	2	–	–	–	1	100	2 083
1979	41	–	1	9	–	5	2	39	2	–	–	–	1	100	2 462
1991	26	–	0	7	8	2	3	17	4	34	–	–	0	100	2 270
2018	13	–		3	10	2	0	3	2	–	55	12	0	100	2 982

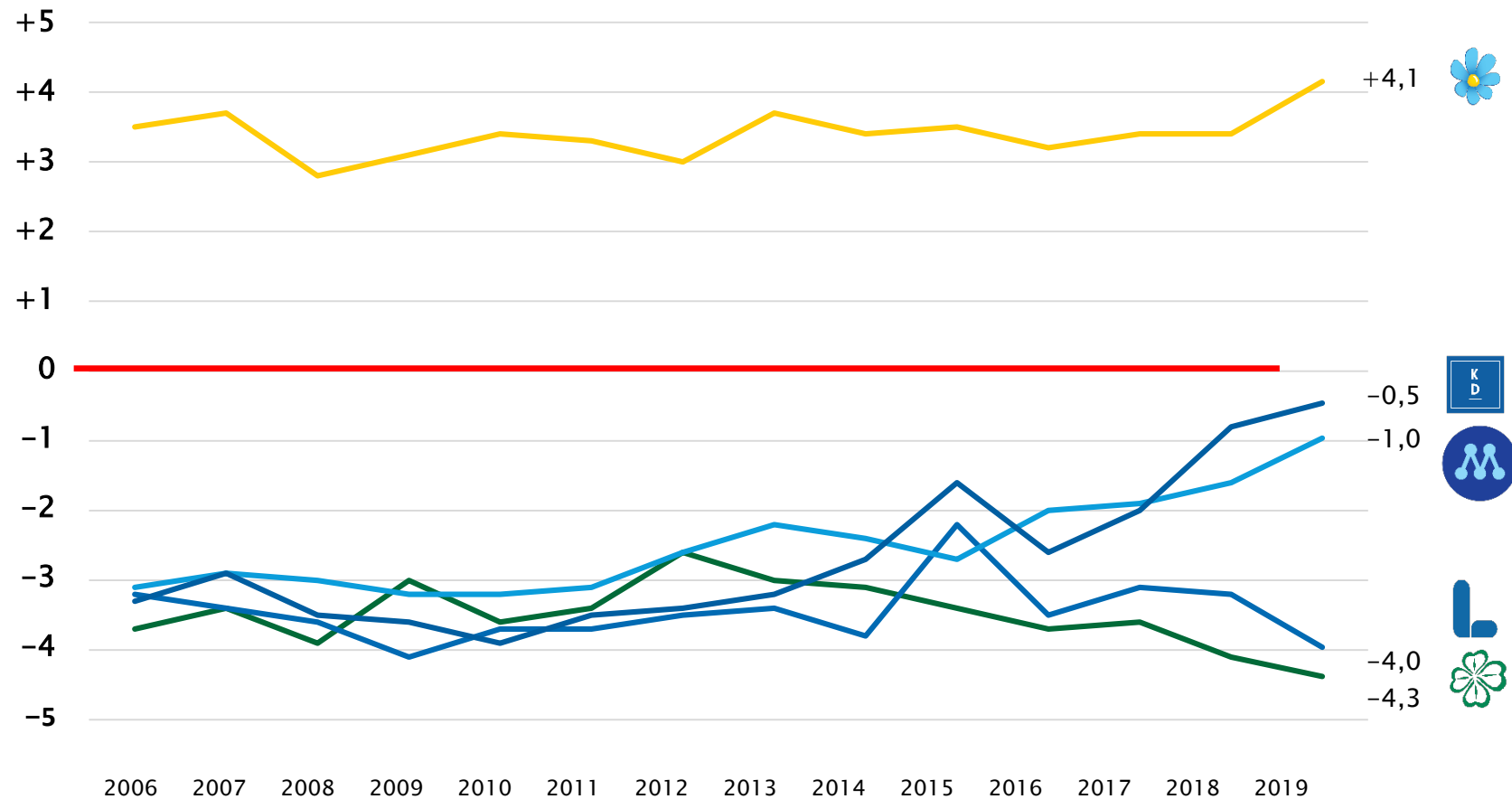
Källa: Svenska valundersökningar 1970-2018.

Alla partiväljare betygsätter sitt eget och alla andra partier. Europaparlamentsvalet 2019 (juni-aug 2019)

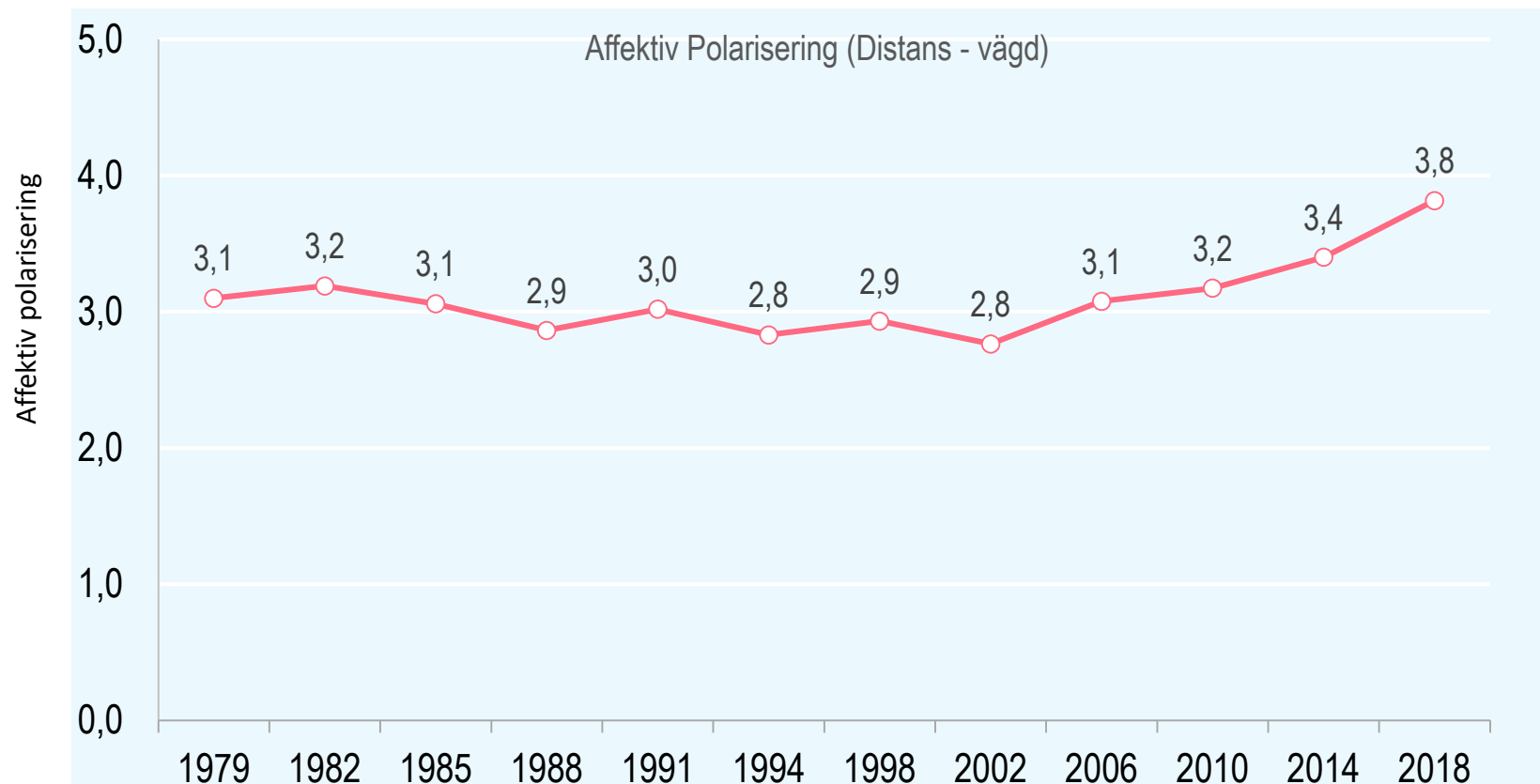
Vem gillar Sverigedemokraterna?

Genomsnittsbetyg för SD bland olika grupper av partisympatisörer 2006-2019
(medeltal)

Polarisering: Affektiv polarisering i Sverige 1979-2018

Index för affektiv polarisering (0-10) som sammanfattar väljarnas antipatier och sympatier vid olika tidpunkter. för riksdagens partier och som bygger på placeringar av partierna på en skala från "ogillar starkt" till "gillar starkt".

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1979-2018.

Polarisering bland väljare: Sortering (till följd av ökad partipolitisering)

Polarization as alignment

Partisan sorting of the electorate

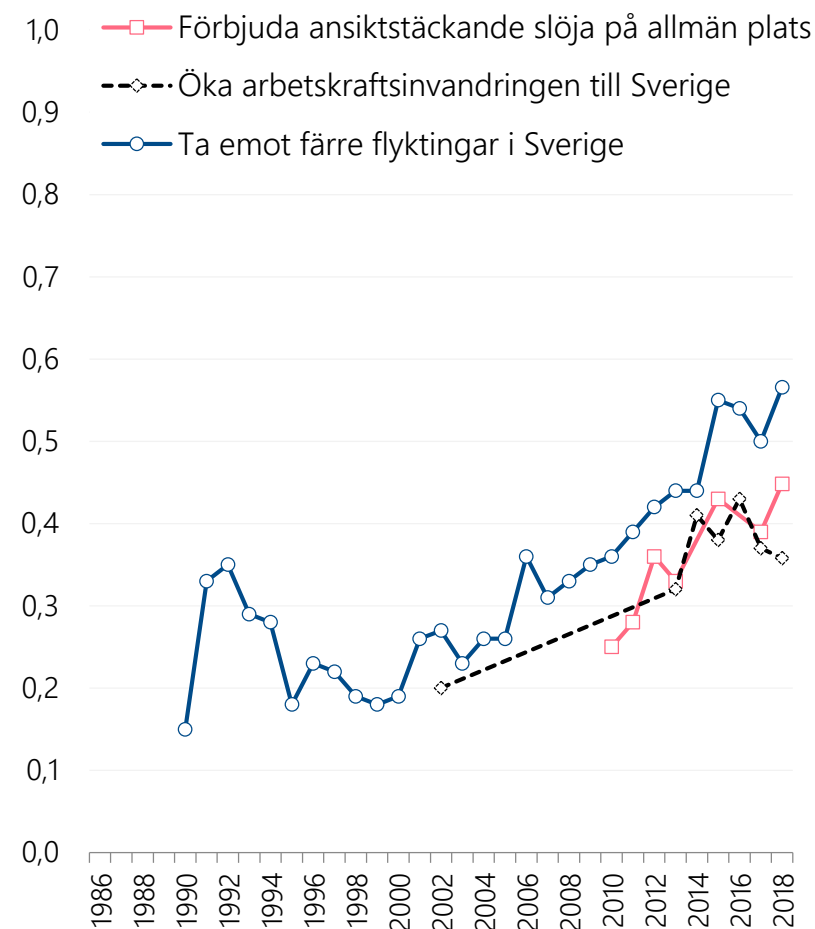
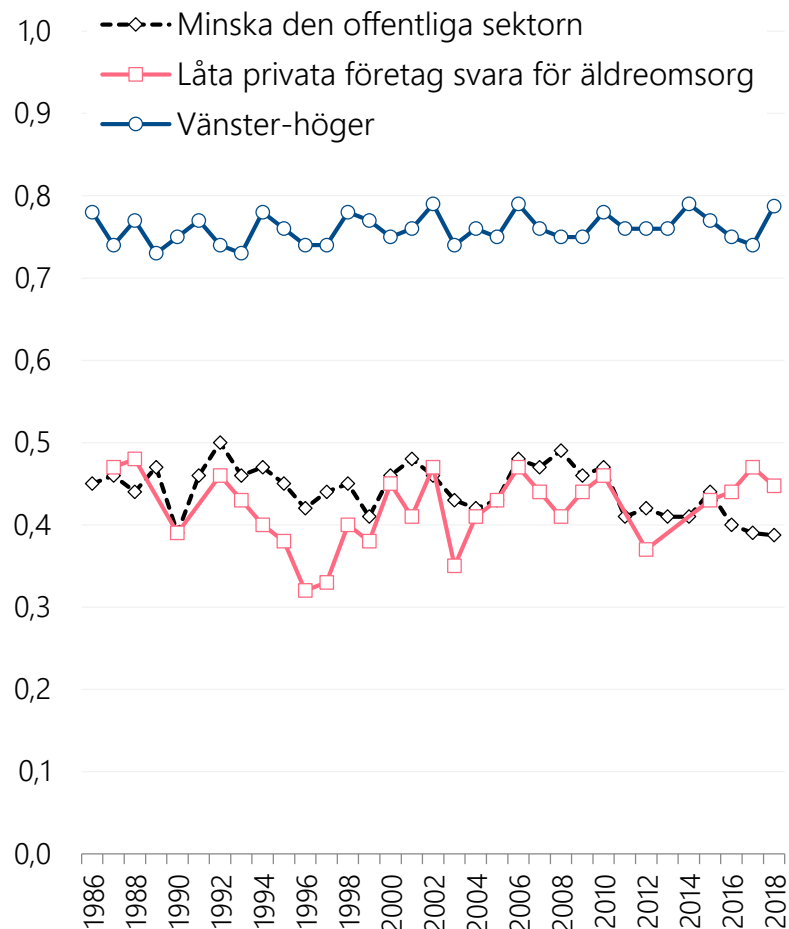
Tribalization

Def: grupper av väljare klustrar sig starkare, tycker mer lika varandra, inomgruppsvariansen minskar; mellangruppsvariansen ökar.

Sortering i väljarkåren tänker vi oss som ett resultat av partipolitisering; politiska aktörer bedriver opinionsbildning för att göra vissa frågor och ståndpunkter mer uppmärksammade, vilket orsakar väljarvandringar och större inbördes enighet bland sympatisörer och anhängare.

Vänster-höger och migrationspolitik

Graden av partipolitisering för vänster-högerrelaterade frågor och migrationspolitiska frågor 1986-2018 (eta)

Polariserad tid?

Samhällspolarisering

Elitpolarisering: Partimanifest

Elitpolarisering: Partimanifest viktat

Elitpolarisering: Expertbedömningar

Elitpolarisering: Väljarperceptioner

Väljarpolarisering: Åsiktsintensitet vh

Väljarpolarisering: Åsiktsintensitet alla sakfrågor

Väljarpolarisering: Mångkultur, internationalism

Väljarpolarisering: Affektiv polarisering

Väljarpolarisering: Sortering

NEJ, försvagade samband

VH NEJ, prog-con JA

NEJ

JA (vh, 2000-)

NEJ (vh)

JA (2014-2018), historiskt NEJ

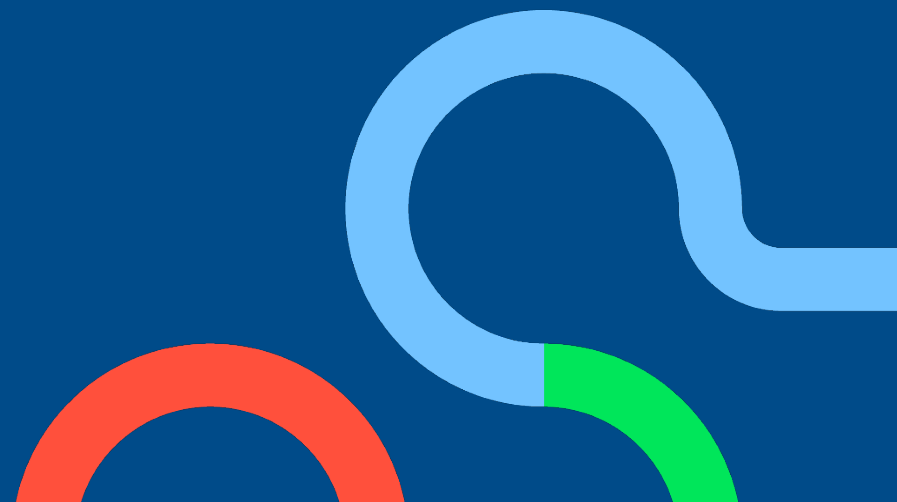
NEJ

JA

JA (1979-)

JA (kulturell värderingsdim. 2000-)

TACK!

Svenska Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen

Göteborgs universitet

Box 711, SE 405 30 Göteborg

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.valforskning.pol.gu.se

Twitter: [@valforskning](https://twitter.com/valforskning)

Facebook: Valforskningsprogrammet

Följ vår forskning på sociala medier

www.demokratifonden.se & [@demokratifonden](https://twitter.com/demokratifonden)

www.politologerna.se & [@politologerna](https://twitter.com/politologerna)

www.henrikoscarsson.com & [@HenrikOscarsson](https://twitter.com/HenrikOscarsson)